

Wim van der Bruggen ontvangt de P. van der Lijn-onderscheiding 1995

Drs. Cor Montagne,
(hoofd afdeling Geologie van het Museum in Den Haag)

Op voordracht van de Commissie van der Lijn-Boelens-Hellinga reikte burgemeester drs. M.A.J. Knip van Noordoostpolder op 6 april 1995 de P. van der Lijn-onderscheiding 1995 uit aan de heer Wim van der Bruggen uit Almere.

In het tot de laatste plaats met belangstellenden gevulde kerkje van het Museum Schokland vond op donderdagmiddag 6 april 1995 de sfeervolle plechtigheid plaats, waarin burgemeester Drs. M.A.J. Knip van Noordoostpolder aan Wim van der Bruggen de Van der Lijn-onderscheiding 1995 uitreikte.

Vervolgens gaf gastheer G. D. van der Heide het woord aan Cor Montagne die de laudatio uitsprak. Wim van der Bruggen sloot het serieuze deel van de middag af met een nu en dan humorvolle dialezing over zijn onderzoek, die "Spieren en tandplaten na 430 miljoen jaar bewaard" als titel had.

Tenslotte was er gelegenheid om de buitengewoon interessante tentoonstelling "Raadsels en fossielen uit de oerzeeën" te bekijken, uiteraard onder het genot van een hapje en drankje.

Overweging

De Commissie Van Drie, bestaande uit de heren A.W. Janssen, C. Laban en J.J.M. Van der Meer, had eerder dit jaar de heer Van der Bruggen voor deze onderscheiding voorgedragen. De overwegingen van de Commissie zijn de volgende:

"De publicaties van Van der Bruggen zijn niet alleen vondstmeldingen. Zij gaan verder en wel in de vorm van interpretaties over leefmilieu, leefgedrag en anatomie van de onderzochte fossiele organismen. De publicaties hebben wetenschappelijk niveau.

Bovendien is ook internationaal gewaardeerde samenwerking ontstaan onder andere met dr Janvier, maar ook met mensen als dr Martill en dr Rolfe van het Royal Scottish Museum in Edinburgh. Dr Turner wil Van der Bruggen in zijn onderzoek ondersteunen."

Deze overwegingen werden nog eens ondersteund door een brief van dr Philippe Janvier die helaas niet aanwezig kon zijn. Hij schreef ondermeer: "..., but I would like to emphasize the merits of Mr. Van der Bruggen. He is one of these enthusiastic, efficient and open-minded amateur palaeontologists who have considerably increased our knowledge and helped scientists during the past two hundred years. People like him do a work that we, professional palaeontologists, have no time (and sometimes no means) to do, due to the increasing time spent on administration and bureaucracy! Moreover, Mr. Van der Bruggen has the eye of a real scientist, he discovered minute details that have been overlooked by previous specialists in the field of early vertebrates. His papers and illustrations are excellent, very detailed, and his illustrations are perfectly accurate. He is certainly the kind of person that a museum could recruit with great profit, as a high-level technician and part-time scientist....."

Het belang van het werk van amateurgeologen

Nadat eerder de heren Schuddebeurs (1983), Oosterink (1984), Hordijk (1987), Mol (1988), Jagt (1989) en Römer (1991) de onderscheiding hadden gekregen, treedt nu Wim van der Bruggen toe tot dit illustere gezelschap van amateurgeologen.

Kenmerkend voor dit gezelschap is dat ieder op zijn eigen terrein diepgaand onderzoek heeft verricht en daarover op hoog niveau heeft gepubliceerd. Dit is de kracht van het werk van amateurgeologen. Zij verrichten onderzoek op tal van terreinen waar de professionele onderzoeker niet aan toekomt. Met de resultaten van door amateurs verricht onderzoek kunnen

de "professionals", uiteraard in samenwerking met de amateurs, hun voordeel doen. Amateurs maken hierbij soms gebruik van technieken, die in de professionele wereld in onbruik geraakt zijn, maar die nuttige aanvullende informatie kunnen opleveren.

Voor gedetailleerde kennis van heel specifieke onderzoeksterreinen kunnen en moeten wij steeds vaker terecht in de kringen van amateurs.

Te denken valt hierbij aan het gebruik van tijdrovende technieken als zwerfsteentellingen, malacologische en micropaleontologische inventarisaties. Ook de kennis van de zoogdierpaleontologie moet in belangrijker mate in de kringen van amateurs gezocht worden en eigenlijk mogen andere kennisgebieden bij amateurs wat betreft mineralogie, petrologie, paleontologie, of regionale geologie niet ongenoemd blijven.

Samenwerking met Wim van der Bruggen

Ons eerste contact is eind 1990 ontstaan toen Wim van der Bruggen ons benaderde met de mededeling dat hij bijzondere fossielen in zijn bezit had die naar zijn oordeel in een museum thuis zouden horen. Uiteindelijk is een aantal van deze objecten goed gedocumenteerd in onze collectie terecht gekomen.

Daarna heeft Wim van der Bruggen ons met raad en daad bijgestaan bij onze tentoonstelling "Contouren van een ver verleden", waarin veel bijzonder fossiel materiaal werd getoond. Niets was hem te veel. Of het nu gaat om het afstaan van bruiklenen, of het van commentaar voorzien van de begeleidende catalogus en de reconstructietekeningen.

In het Museum Schokland in de Noordoostpolder was de tentoonstel-

ling "Raadsels en fossielen uit de oerzeeën" tot 27 augustus 1995 te zien. Ook deze tentoonstelling bevatte veel fraai fossiel materiaal uit Schotland dat door Van der Bruggen is onderzocht. Ook zijn er vondsten uit Kallo (bij Antwerpen) en Zuid-Limburg te bewonderen.

De tentoonstelling werd ondersteund door de gids "Thelodonten, onze kaakloze voorouders?", een door Van der Bruggen geschreven toelichting. Het is maar goed dat de natuurbeschermende instanties in Schotland hem toestemming hebben gegeven voor zijn veldwerk. Zijn onderzoek in het "eenvoudige rijtjeshuis in Almere" levert al jaren intrigerende resultaten op en zijn artikelen die momenteel worden voorbereid prikkelen onze nieuwsgierigheid.

Burgemeester drs. M.A.J. Knip overhandigt de Van der Lijn-onderscheiding aan Wim van der Bruggen.

Pleistocene rivierafzettingen in de groeve Maalbeek

Rimbaud Lapperre

Bij het opstellen van diverse beleidsplannen wordt steeds vaker uitgegaan van een duurzaam landgebruik waarbij landbouw, natuurbehoud én milieubeheer samengaan. Onontbeerlijk hierbij is het verkrijgen van inzicht in grondwaterstroming. Het ondergronds transport van water wordt in belangrijke mate bepaald door de geologische opbouw. Hierbij is de variatie in opbouw (heterogeniteit) in drie dimensies alsmede de variatie in doorlatendheid (anisotropie) van groot belang. Om antwoord te krijgen op de vraag hoe gedetailleerd fluviaatiele afzettingen in kaart gebracht moeten worden om een verantwoord begin met 2- en later 3-dimensionale grondwatermodellering te maken, is onlangs in samenwerking met de Rijks Geologische Dienst in Heerlen en de Landbouwuniversiteit in Wageningen hydrogeologisch onderzoek gedaan in de groeve Maalbeek.

Verscholen in de bossen op het hoogterras van de Rijn en ingeklemd tussen de huidige loop van de Maas en de landsgrens met Duitsland ligt de groeve Maalbeek in Belfeld (fig. 1). Op een hoogte van ongeveer vijftig meter boven NAP ontspringt hier de Maalbeek, die zich al slingerend langs de vervallen watermolen door het terraslandschap een weg naar de Maas zoekt. De steilrand op de overgang van het huidige Maasdal naar het hoogterras van de Rijn vormt een gemakkelijk herkenbare morfologische

grens in het landschap. In een aantal groeves op dit hoogterras is eerst op kleine maar later ook op grote schaal zand, grind en klei gewonnen. Beginnend bij Tegelen in het noorden en gaande in zuidelijke richting zijn dat achtereenvolgens groeve Wambach (ingericht als vuilstortplaats), groeve de Bovenste Molen, groeve Laumans, groeve Maalbeek, groeve Janssen-Dings en groeve Van Eyck. De laatste twee groeves liggen net over de grens, in Duitsland. Deze groeves zijn een eldorado voor geologen en vor-

men een open boek over het verleden. Zonder zelf onnodig veel graafwerk te verrichten, kunnen tientallen meters dikke fluviaatiele afzettingen van Pleistocene ouderdom gevolgd en bestudeerd worden. Welke geheimen de Formatie van Tegelen, Kedichem en Sterksel in de groeve Maalbeek prijsgeven, blijkt uit de volgende bevindingen.